

Nro. 43.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Novembernek 27-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

A' Rastadti Congressusrol.

A' 41-ik szám alatt költ Kurirnak első 's következett lapjain elő adódott deputationális Promemoriának még hátra lévő része az *Ehrenbreilfsiein* várnak proviantirozását, és a' Rénus innenső részén campirozó Fr. seregek által tétetni szokott terhes requisitiók és Contributiók el töröltetéseknek szükséges vóltat érdeklette. Mind a' két tárgyat az egymással békecséges alkudozásba botsátkozott *Statusok*nak szokásaikon, és a' *Campo-Formiói* békecsésegnek több cikkelyein fundáltatotnak lenni megmutatta az Imperiális deputatió. A' Pruffziai Kir. Kövétség is igen velős promemoriát küldött e' dollogban a' Francia meg hatalmazott miniferekeknek,

U u

hozzá ragasztván ezen meg jegyzéft, hogy az *Ehrenbreitsteini* erőtségnek el vesztése az északi Német Országra nézve is káros és veszedelmes lehetne jövőendőben, mellynek állandó tsendesegéért és békeségeért tovább is vigyázni meg nem szünik a' Fels. Prussziai Király.

A' Német Deputatióknak elsőbb, t. i. a' 41-ik szám alatt költ M. Kurirnak első 's több lapjain elő adattatott Jegyzésre következőképen felelték a' meg hatalmazott Fr. ministerek, November 11-ikének estéjén:

„Azón meg engesztelő indulat, mellyet az alább irtak mindenkor, a' körülállásokhoz illendő állhatatossággal fognak öszve kötni, arra fog a' jelenvaló szempillantásban szolgálni, hogy azokat a' jegyzéseket, a' mellyekre a' jelenvaló promemoriának több czikkelyei alkalmatosságot szolgáltatának, el mellözze. Akármint gondolkozzanak és szóllyanak a' részre hajlásnak eszközei, mi egyedül a' békeséges alkudozásnak valóságos pontyaira kívánnyuk válaszfadásunkat intézni, a' melly a' tárgyra, és a' közönséges principiumokra nézve, egészlen bé vagyon azon 12-ik *Vendeméri* (3-ik *Octoberi*) feleletben foglaltatva, a' melly az előbbi által is meg vagyon erősítve. Ez az a' válasz, a' mellyre a' Német Deputatió maga figyelmetességét függesztheti — ez az, a' mellyben fel találhattya a' békeséget, ambár minden erejeket öszve kapsollyák is az ellenkezők annak hátráltatására.“

„Hogyha jól meg fontoltatik a' 12-ik *Vendeméri* (3-ik *Octoberi*) Jegyzés, valósággal, a' leg tökéletesebb probája az annak, a' mellyet a' Német Birodalom eránt való békeséges indulatjáról, és azon intézetekről adhatott volna a' Fr. Kormányfészék, a' mellyek a' maga tulajdon hasznával meg egyezhetnek. — Szükségtelen dolog volna itten a' 3. 4. 5. 7. 8. és 10-ik czikkelyeket elő hordani, némelyekre immár önnön maga a' Német Deputatió is vagy egészlen, vagy némelly részben *rea* állott, és azon nehezségek is, a' mellyeket több czikke-

lyekre nézve most említ, hogyha jobban meg fontoltatnak, bizonyosan el fognak hárittatni. — Hát ugyan lehető dolog e' az, hogy p. o. a' 7-ik cikkelyre nézve többet kívánhatnának a' bőlts alkudozók, és ujobban meg-kelletik e' azt magyarázni, hogy a' Francia emigránsokra nézve hozatott törvények nem fognak a' Német Nemzetre ki terjesztetödni.,,

A' Rénusig ki terjedett határokról, és Rénusi szigetekről szóló cikkely azoknak száma közzül való, a' mellyre már önnön maga a' Német Deputatio is reá állott. Még is ujabb kétséget indítván azt kívánta, hogy a' következő igiknek értelmét: *Meg nem fog, ugymond: a' Francia Kormányzék abban egyezni, hogy maga a' Német Birodalom, vagy annak egyik vagy másik tagja, valami uton módon just és örökséget tarthasson a' Rénus közép lineájának bal oldalán, a' mint ez már el vegezttve vagyon,* világosabban határozzák meg a' meg hatalmazott Fr. Ministerek. Épen nem lehetett volna gondolni, hogy egy olly világos és meg határozott tárgy, a' melly az egész cikkelyben meg erősítettett, ujabb magyarázat nélkül szükölködjön; lehetetlen a' ki fogásokat valamelly esetben vagy ki terjeszteni, vagy annyival inkább kipótolni. — Annakokáért, hogy e' nyomban is elég tétetődjék az Imperialis Deputatio kívánságának, mostan is akként nyilatkoztottják ki magokat az alább irtak, hogy az említett cikkely szerént, közönségesen azok a' szigetek, a' mellyek a' Rénus közép lineájának bal oldalán fekszenek, következésképen azok, a' mellyek az utolsó *Vindemiérnek 26 ik* (*Octobernek 17-ik*) napján költ Jegyzésben a' N. Deputatio-nak ki mutattattak, azon előbbi rendelésekre és observantiákra, a' mellyek a' jelenvaló Conventióval meg nem egyezhetnek, ennekutánaa semmi tekintet nem lévén, a' Francia Respublikához fognak tartozni. — A' Rénus jobb partyán lévő gátnak, 's több eféle munkáknak jövendöbeli fenntartatások, és meg újjítatások végett tett Jegyzés

sekre nézve, mostan is azt válfazollyák az alább irtak, hogy azon materiáléknak adásokra, a' mely-lyek nélkül Német Ország szükölködni fog, mindenkor kész lészzen a' Fr. Kormányzék, mindazáltal az azon czikkelyben ki jelentett fel tételek mellett, és ha Német Ország is ugyan azont fogja a' Fr. Respublikával mivelni.,,

„A' 2-ik czikkely semmi modificatio és nehézség alá nintsen vettette. Hogyha több figyelme-
tességgel lészzen az eránt a' Német Deputatio, ön-
nön maga is által fogja azt látni. — Az *Elsflethe-
ri* vámnak el töröltetését (a' melly a' *Westfáliai* ke-
rületben fekvő *Oldenburgi* herczegségben, a' Wézer
folyó vizén vagyon, és esztendőnként 30 ezer tal-
lét szokott bé vinni az Orosz nagy herczeg kassza-
jába) éppen azért sürgették az alább irtak, mivel
jól tudták annak eredetét, és jufsának mivóltát. —
Eleitől fogva szokásban vólt, a' valamelly trakta
által meg állitot dolgokat, az azután következett
trakták által vagy modificálni, vagy el törölni,
és mivel a' dolognak valóságára nézve most is ugyan
azok az egyező felek, miért kellene azt kétségben
hozni, hogy nékiék hatalmokban ne vólna közön-
séges egyetértéssel való új intézeteket tenni. — A'
szóban lévő tárgynak meg engedésére jufsa vólt
Német Orzágnak; tehát mostan is jufsa vagyon a'
jelenvaló kívánságnak bé tellyesítésére. Hogy-
ha hatalmában nem vólna is a' fent említett vám
el töröltetéséről sententziát hozni; de még is min-
denkor hatalmában vólna az abban való formális
meg egyezést a' törvényel meg egyezőnek lenni
itilni. És reménylik is azt az alább irtak, hogy
a' két Hatalmaságok közt leendő békesség és köl-
tsönös haszon vissza szerzésének szempillantásában
meg nem fogja Német Ország a' Fr. kereskedés-
nek azon privilegiumot tagadni, a' mellyet más
több Statusoknak is engedett.“

„Ez a' 2-ik Czikkely, egy más kívánságot is
foglal magában, hogy, tudniillik, *Hamburg, Bréma,*
és, *Frankfurt Imperialis* szabad városok, a' követke-

zendő békeséges traktába bé iktatandó egy Clausula által, minden előbbi jussaikban, és Constitutionalis Szabadtságokban ismét meg erősítésének, és védelmeztségének. Természetes és a' Német Birodalomnak is tettzhető dolog lehet az, hogy a' Fr. Respublika illy nemesalkalmatóságot mutat, azon vele industriális égyességben lévő nevezetes várasok eránt való barátságának ki nyilatkoztatására. Le nem fog a' Fr. Respublika ezen gyönyörüségéről mondani, és a' Német Deputatio is nem halogathattya azt költsönös tisztelet nélkül,,

„A' 6-ik Czikkoly az adóságot illeti. Mint-hogy az az eránt tétetett intézet, tsak a' Közönségek adosságaik dolgában hagy még valamelly kétséget: tehát azoknak meg czáfoltatásokra, a' kik otsmány színökkel kívánnják a' Fr. Kormányzékot le festeni, és azt sugallyák másoknak füleikbe, hogy ez, az egész adóság terhét a' Német Birodalom vállaira akarja rakni, rövideden ákkent nyilatkoztattják ki magokat, e' tárgyra nézve, az alább irtak, hogy a' közönségeknek köz javok elő mozditására és szükségeikre tsinált, és Statusbeli adosságaik a' Francia Nemzetnek által adatott tartományokon fognak maradni; ellenben azon adossá-gok, a' mellyeket azoknak előbbi nraik, magok haznokra, és a jelenvaló háború folytatására tsináltak, a' compensatióban adatandó tartományokra fognak által tétetödni. Minden jó gondolkozása emberek meg esmérik azt, hogy a' hadakozás által Francia Nemzetnek, okoztatott költfég terhének szükségesképen az egész Német Birodalomra kell háritodnia, nem pedig annak olly részeire, a' mellyek annak részei lenni meg szüntek, és epen azért nem kívánnják az ellenkezők a' békeségnek tökölletesegre való menetelét. — Azt is meg kell továbbba tartani, hogy a' midön a' Fejedelmeknek, és a' tartományoknak a' jelenvaló háború folytatására tett adosságaikat magára válalta volna a' Német Deputatio, akkor, és az által azoktól mentnek lenni esmérte a' Fr. Respublikát. Tehát miként tsí-

nálhatna most szabad tettése szerént való külömb-
séget azon adóságok közt, a' mellyeknek ugyan
azon okjok és végek is vólt? Ketség kívül nem fog-
ja azt tagadni, hogy Német Ország, mind annak-
előtte, mind az ellenségeskedés ideje alatt, egy,
vagy másféle képen, a' Közönségektől és Hivata-
loktól ne vette volna hadi költségének valamelly
részét; a' mellyből a' következik, hogy méltán
kívánhatná (és abban a' Fr. Kormányfűk is örö-
mezt engedne,) hogy a' Közönségeknek azon ados-
ságaik, a' mellyeket azok azon helységeknek Fr.
truppok által lett el foglaltatásoktól fogva isinál-
tak, a' Rénus bal partján lévő Német Tartomá-
nyokon hagyattatásának. — A' mint láthatni, min-
denkor hajlandó vólt a' F. Respublika egyezésre való
utát nyitni; de soha sem fogja magát annyira vi-
tethi engedni, hogy maga javát egészlen el felej-
tse, 's tekintetét meg alatsonitassa.,,

„Ezen magyarázatok után reménylik az alább
irtak, hogy a' már régtől fogva tartó pernek ve-
ge fog lenni, és rövid idő múlva a' secularisatió-
nak bé-vétetődött alkotmányához, a' melly egy
fő része a' békelséges alkudozásoknak, lehet kez-
deni, mellynek tökéletességre való vitele reájok
vagyon bizattarva. Nem kétlik, hogy a' békelség-
nek titkos és világos ellenségei, és a' közönsé-
ges ellenfégek a' Német Deputatió Politicájának
felre való tsavarithatásával ne hizelkedtenek vól-
na magoknak. De egyfzersmind arról is meg vagy-
nak győzzetve, hogy tulajdon maga által látásai,
és a' maga valóságos hasznának 's jól értett ta-
pafztalásának tudományai által minden eleibe vet-
tetett keleptzeket el fog kerülni tudni; hogy a' há-
borúnak minden szomorú következéseit, mellyek-
be ötet mások ártalmas tanátsaik által belé kever-
ni igyekeznek, valójában meg fogja fontolni, egy-
olly háborúnak következéseit, a' mellyben a' Fr.
Respublika hihetöképen többet fogna nyerni, mint
már eddig nyert, Német Orzágnak pedig nemtsak
semmi reménysége nem lehetne eddig izenvedett

kárának vissza terithetéséhez, sőt akár merre fordulna a' koczka, minden tekintekben olytán következeseket várhatna magára, a' mellyek azoktól, a' mellyekkel a' békeiség, és a' Fr. Republikának baratsága ötet mostan kínállyák, igen különbözö vvlna., *Költ Rastadtban Brümernek 21-ik (Nóvember 11-ik) napján, a' Francia Republikának 7-ik esztendejében.*

A' Német Deputatiónak fellyebb le irt 2-ik Jegyzésének 1-ső cikkelyére tudniillik, az *Ehrenbreitsteini* erőségnek proviántiroztatására és a' Prussziai kir. követségnek az eránt való szorgalmaztatására ismét azt válaszoltak a' Fr. meg hatalmazott ministerek, hogy ők abba, mint katonai tárgyba belé nem ereszkedhetnek, hanem el nem mulattyák azt a' Fr. Kormányfők eleibe terjesztetni. Az utolsóbb cikkelyére pedig, ugymint, a' Fr. seregek által még most is tétetni szokott requisitióknak és contributióknak meg szüntetésekre, a' már sokszor adott feleletjekkel állottak elő, tudniillik, hogy mikelyt a' békeiségnek *præliminaris* cikkelyeit meg állittya, 's keze alá irásával meg erősíti a' Német Deputatio, leg ottan minden Rénus jobb partyán lévő Fr. hadi seregek vissza fognak menni, 's avval együtt az említett terheltetések is meg fognak szünni.

A' *Nov. 13-ikán* tartott 77-ik ülésében azt végzette a' Német Deputatio, hogy a' Fr. ministereknek ezen két válaszok küldettségük meg a' *Regens-purgi Imperialis Diétának*, maga pedig 17-ik *Nov.* gyűlésére halasztotta azoknak szoros meg fontosakat.

Német Ország.

A' *Berlinben* meg holt Török követ *Aziz-Ali-Effendi*, a' mennyire a' körülállások engedhették, a' Muszulmanok szokások szerént, 's azon helyen temettetett el, *Oktober 30-ik* napján, a' melyet ő,

még életében, a' *Hálai* kapu előtt magának pénzes meg vett. — A' temető helyre lett vitettetésekor, izüntelen füstöltek koporsója mellett két inasai, a' fia és a' talmátsa pedig kotsin kisírték. Hólt testének sirba lett le botsatásakor, a' fia olvaszta el a' *Kóránból* azon imadtságokat, a' mellyeket az *Imámok* az az, Mahometánus papok illyetén alkalmas-sággal szoktak mondani. — A' teste fővel napkelet, vagy inkább *Mekka* várasa felé helyheztetett le, a' hol, tudniillik *Mahomet* Prófétanak hamvai nyugosznak. A' várasba lett vissza térésekor sok pénzt hányt ki a' fia a' néző sokaság köze, e' részben is kívánván ő a' *Kóránnak* azon parantsolatját tellyesíteni, melly a' hóltak el temettetésekor való alamsnátkodásról hozattatott.

Mint hogy a' Prussziai Birodalmakban is naponként mind jobban jobban öregbedik az eleségnek és egyéb dolgoknak az árrok: ahozképest méltoztatott a' Fels. Király a' katonaságnak a' zsoldját, (melly eddig öt nap 8. jó garasból, v. 30 krajczárból és kenyérből állott) 2 jó garasal meg szaporítani, melly által minthogy a' Status költségei is meg szaporodnak, illyetén foglalatú Kabinetbeli irást küldött Gróf *Hoym* Statusminiszernek: „A' rendkívül való adónak meg szaporítása, *ugymond* leg illeendőbb lészzen a' Prussziai Finánciának kormányához. Azért a' Commisziónak is arra kelletik a' maga figyelmetességét függeszteni, de ugyan tsak a' rendes adó is jó segítő eszköz lehet e' tárgynak eszközlésére 's a. t.

Francia Republika.

Hogy az ezen Köz Társaság külömbkülömbfélé részeiben vagy már egészlen ki ütött, vagy még tsak titkon gerjedező nyughatatlanságokat meg ólt-hassa, 's el kerülhesse a' Fr. Kormányzék, egész erejével abban foglalatoskodik. A' Belgiomi osztályokban támadott insurrectionnak le tsillapítása mind a' két részről sok vér ontással vólt öszve köt-

vetetve, és hogy hasonló zenebona ne támadjon a' Fr. Respublikának által engedtetett Német Tartományokban is, még most ki vette azokat a' katonai Conscriptió alól. — Az 500-ak Tanatsának leg főbb foglalatossága most abban áll, hogy a' tsendesség meg háborítói, és azon számkivetésbe küldettek eránt, a' kik azon büntetes alól magokat ki vonták, szorosbüntető törvényeket hozhasson, a' melly tárgy nem keves vetélkedésre való alkalmatosságot szolgált a' gyüllésekben.

A' *Párisi* ispotályok, árvák háza, 's több efélék számokra rendeltetett kapu adók, első nap 9000, 2-dik nap 13000, 3-ik nap 14000 livert vittek bé, de mind ez nem elég, mivel az azon végekre szükséges 9 milliónak ki szerzésére, minden nap 25000 livernek kellene bé menni.

A' 10-ik *Nov. Brüsszeli és Lüttichi* tudositások szérent, még ekkorig sem szüntenek meg az A. Belgiomi Osztályokban ki ütött nyughatatlanságok, sőt inkább naponként mind jobban jobban nevednek. Az insurgensek és republikánusok tsak nem minden nap tsatáznak egymással, még pedig olly mérgesen, hogy valamint az egyik, úgy a' másik rélzről is sokan el vesztették már életüket.

Egy más *Brüsszeli* tudositásból azt olvassuk, hogy azon 14 vesbéli tsatak közt, a' mellyek a' *Scaldis* folyó-viz és *Brüsszeli* viz tsatorna mellett estenek, leg véresebb volt a' *St. Amandi*, mellyben galyóbis záporral, kövekkel, és forró vízzel 's olajjal fogadták az insurgensek a' republikánusokat. — Hasonló mérges tsata volt, a' *Brüsszeli* viz tsatorna mellett fekvő, *Bornheim* nevezetű helység mellett történt. Ebbenn minden ház vár gyanánt volt az insurgenseknek, a' mellyeket ostromláni 's erőszakkal kellett a' republikánusoknak meg venni, a' melly miatt tsak nem egészlen porrá és hamuvá változott a' nevezett helység.

Tsak nem minden Cisalpinai városokban megvettetett az új Constitutio a' voksoknak többsége szerént, mellynek mitsoda következése lehetne még ennekutánna, nem lehet előre tudni. Sokkal több Közönségek kedvelik a' Bonaparte fő vezér által készítettett Constitutiót, mint a' mostanit. —

Livornóba ollyatén hirt vitt, egy *Alexandriából* 28 napi utazás után, 2-ik *Novemberben* oda ment hajó, hogy az ott, t. i. az *Alexandriai* kikötő helyben lévő 200 Fr. szállító hajók között 30-at porrá égettek az Anglusok, és ha két 64 ágyus ex-Venezzei hadakozó hajó, 4 gálya, 60 más fegyveres hajók, és a' tenger partján lévő batteriák nem védelmezték volna a' többit, azokat is fel ádozták volna a' telhetetlen *Vulkánusnak*. Továbbá, hogy még most is nagy *Kajróban* vagon *Bonaparte* fő vezér, és hogy hadi népének egy részét *Suezbe* küldötte.

Palermóból Sziciliának fő városából írják 18-ik *Octoberben*, hogy a' *Máltában* levő Fr. őrizetközül 100 ember meg tamadta ugyan az insurgeneket, hanemhogy ezek lest vetvén az elsőbbségek, őket két tűz közzé fogták, és mind egy lábíg lekontzolták; de hogy magok közül is sokan küldettek a' más világra. Minthogy a' nyavalya és fegyver miatt, ott lételektől fogva, sokat vesztettek a' republicánusok, állig vagon a' *Bonaparte* által ott hagyatott 6000 embernek féle életben. — Az ezen szigetet szementartó Anglus eskádert, négy fregattal szaporította *Nelson* Admirális *Egyiptomból* lett vissza jövetele után.

Elegyes Dolgok.

A' Fels. Orosz Császár *I. Pál*, maga brilliános kövekkel ki rakott portrétjával, és igen kegyelmes írásával tisztelte meg *Nelson* Admirálit, *Gr. Cabarrust*, a' szép *Talliennének* édes atyát Hol-

ndiába küldötte a' Fels. Spanyol királynak. — Az *Asiuriai* herczegnek a' *Saxóniai* Val. Fejedelem egyetlen egy leánya fog feleségül el jegyeztetni, melly dolognak eszközöltetése végett, *Urquijo* úr fog a' Madritti udvar részéről *Drézddába* küldettetni. — A' *Nápolyban* le telepedett Fr. kereskedőknek el kell onnan távoznok. — *Bataviában* sok új bat-teriákat építettek a' Belgák, holott 1500 Europaiakból, es 8000 *Malajokból*, az az, olly nemzetbeliekből, a' kik rész szerént Mahometánusok, rész szerént pogányok, all hadi erejek. — Azon hadi Commissió, melly a' Batava Respublika flottáján, múlt esztendőben, *October 11-iken* történt szerentsétlen ütközet okainak szoros meg vizsgálására ki neveztetett, de *Winter* Admirált ártatlannak *Bloys de Treslong* Contre-Admirált pedig bűnösnek, es azon szerentsétlenség okának lenni találta, a' ki, tudniillik, a' *de Winter* jeladásainak sem nem engedelmekedett, sem a' kormányára bízott hajó sereggel ötet nem segítette, melly hivségtelenségét ért nemcsak minden hadi rangjától örökre megfosztatott, hanem ennekfelette a' processusra tetköltségeknek, 10,000 forintoknak meg fizetésekre is íteltetett. — A' *Nápolyi* Fels. Király egy gyémánt kövekkel fel ékesített medalliat ajándékozott *Nelson* Admiralisnak, a' mellynek egyik oldalára a' Máltai vitézi Rendnek keresztje, a' másikra egy holt ember koponyája es ezen irás: *Vagy Málta, vagy halál*, vagynak mettetve. — — — Az *Orániai* örökös herczeg, *nehai II. Fridrik Wilhelm* Király veje, 450,000 taller árú jószágot vett déli Prussziában *Jablonowsky* Lengyel herczegtől. — — — A' *Nápolyban* lévő Francia követ polgár *Lacombe-Saint-Michél*, félvén a' Franciaák ellen szörnyen fel gerjedett *Lazzaroniktól*, a' kvártélyából sem mérészel ki menni. — Francia Országának felső *Ligerisi* osztályában egy paraszt asszony, három apró gyermekeit, midőn alutak volna, azért, hogy fel nevekedvén el ne kárhozzanak, egymás után a' kútba vetette. — Azok

a' Fr. ifják, a' kik a' katona életet el akarván kerülni, honnyaikból ki költöztek, az emigransok laifromába irattattak bé. — A' tudva lévő *Werdei* őfztályban ujobban mozognak a' Rojaliliták.

Magyar Ország.

Beregh Vármegyéből Nov. 10-ik napján. Nálunk a' múlt tavasz olly száraz vólt, hogy tsak nem kétségbe estek miatta a' földmivesek. Május első napján kezdett az első esni, melly 15 napig tsak emégy amúgy tartott, hanem azután úgymeg indult, 's éjjel nappal szakadt, hogy a' mi kevés szénát egyfzer máffzor tsináltunk is lopva, az is ki minden, ki boglyába őfzve rodhadt, 's meg feketedett. — A' kik késő kaszáltak, azok legnyertesebbek vóltak, mert *Majus* utolsó felén kívül, egész *Junius* és *Julius* szertelen essözéssel múlt el. — Épen Jakab napjával együtt derültek fel reánk a' valóságos kanikulai meleg napok, 's ez a' levegőnek hivesből, és hofzas effősből, rekkenő 's tartós melegre való által változása okozhatta, hogy marháinknak, a' sok esőben és sárban le ázott körmeik, a' következett forró melegségekben majd mind le száradtak. De mivel a' nyomoruság ritkán szokott magánolsan jární, a' láb fájáson kívül, a' szájfájással is vesződtek szegény marháink, nem kevés ideig, mint ezt annak idejében; mas tartományairól is olvastuk édes Hazánkuk, az újságokban. — Jakab napjától Sámuel napjáig, az az, 25-dik *Juliustól* fogva 26-ik *Augustusig* szakadatlanul tartott nállunk az igaz meleg nyár; ekkor pedig nemtsak bé borúlt, 's egy hétig sűrű őfzi első esett, hanem a' izomszédéságunkban fekvő, és hozzánk egészlen meg is láttzó Karpatusi hegyeknek némelley részek valtag hóval bé is boritatott. — *Septembernek* az eleje változó, a' vége pedig, és az egész *October* is, ki vévén két rendbeli nagy esözött, 's vagy négy deret, szép őfzi napokkal folyt el; de az egy *Lukáts* napját, reggeltől eltéig,

Hol a' havas, hol a' havatlan eső, hol az esőtlen nagy hó, szörnyű fergeteggel együtt, meg szűnés nélkül vesztegette. Most ismét felettébb elcsösödött, és komorodott az időnk.

Nállunk a' szüret sok gazdát meg tsalt, mert a' meg vett hordók nem lévén elegségesek, őket a' tövcken és kádakon várakozó szöllő falukról falukra futkoltatta, és a' bodnárokat olly izorgos munkába hozta, hogy a' még ma zöld tölgyfából, már harmad nap mulva hordót kellett állítaniok.

A' Normális Oskola épületnek való hely ki vagyon már mérve *Munkátson*, a' város leg szebb részében, mellynek fel építésére minden meg kívántató materiálét méltóztatott a' Grófunk ingyen resolválni.

Hogy a' Reformatusok új temploma mellett épült kö-torony, a' fel építettés után, harmad nap mulva mingyárt le-rogyott légyen *Munkátson*, ezzel az ujsággal nem örömeft szolgáltunk volna a' Magy. Kurirnak. Az a' vizafizálásunk azomba meg van, a' Tek. Vármegye vegezéséből, hogy a' kö mivesek, a' magok költségeken tartoznak azt fel építeni, hogy más büntetéseket ne említssem.

A' *Munkács* alatt nagy sebességgel folyó *Latorca* vize kitsapásainak tartóztatására, egész for-töltéseket tsináltatott a' napokban a' Felsőség, a' mellyel épen annyit teszen a' város bátorságára, mint annak szépitésére az utzáknak kövekkel való ki rakatása által, a' melly hasonlóképen munkába vagyon.

A' mai vásárban valamelly szegény ember mind szekerét mind lovait el adogatván, 's egészlen papiros pénzel fizetődven ki, midőn a' kortsmában ilzogatna, és már fizetni akarván katulyáját megnyitotta volna, annak szorosatskán járó fedele a' húzás által fel rántodván, a' bankó czédulák belöle mind ki omlottak, 's az előtte égett tűzbe es-

vén, mellyet, más borozókkal együtt körül állottak volt, mind szekere mind lovai véletlen megétek, 's a' borért is adós maradt.

* * *

Komárom Vármegyéből Nov. 19-ikén. Pápa ő Szentségének Rómából Sienába lett által menetele után, bátorkodott a' *Kezsgfalvi* Plebanus Tiszt. *Taixlperger Mátvás* Ur egy szép, és vizafztalásokkal telyes levelet küldeni Ő Szentségének, mellyre illyetén kegyelmes választ adott a' nevezett Pápi Fejedelem: *A' mi kedves fiunknak Taixlperger Mátvásnak köszönetet, és apostoli áldást kívánunk!* — Igen kedves volt nekünk a' te leveled, a' mellyben t. i. erántunk való szives indulatodat és tiszteletedet ki nyilatkoztattad. A te vizafztalásod leg inkább azért volt ideje korán való, mivel a' mi igen nagy szívbeli fájdalkmainknak meg enyhítésekre azon szerekkel éltél, a' mellyek leg alkalmatosabbak azoknak meg gyógyításokra. Annyit költöztél te a' sz. könyvekből, hogy azok hathatólak lehetnek a' mi lebükn fájdalmainak meg enyhítésekre, az emberi erőtlenségnek meg erősítésére, és a' szívnek reménylégre való fel emeltetésére. Tehát előben is a' te erántunk való különös jó indulatodat dicsírjük; annakutánna köszönnük tenéked, hogy te olly fájdalmasan érzed a' mi szerentfőtlenfégünket, és olly buzgóan kívánod a' mi szenvedéseinknek sulyos terhét a' te levelednek bölts igeji által meg könnyebbiteni. Es ambar igen nagy és terhes legyen is a' mi szomorúságunk; mi mindazáltal örömeft el fogjuk azt viselni, tsak hogy a' mi nyomorúságunk, és szenvedéseink által vissza leheszen az Anyazentegyház békeffégét szerezeni. Bizonyára bátor mind igen fájdalmas, a' mit szenvedünk, a' mennyiben mi az A. Sz. E. Háznak székiből ki üzettettünk, a' Sz. Péter örökfégétől megfosztattattunk, és a' Pápai méltoságra való minden

tekintet nélkül, a' mi kedves atyánkfaitól és fiainktól távolvaló, Izámkivetésbe jönni kénszerítettünk: még is mindazáltal leg kevesbé sem illelődnénk meg ezen gonoszok által, ha azok az A. Sz. E. Ház veszedelmével öfzve köttetve nem vólnának. — Annakokáért szüntelen kérni kell az Istent, hogy háritsa el azokat az A. Sz. E. Házról, és ne engedje maga kedves mátkáját, ezen veszedelmes izerentsétlenség által tovább nyomattatni. Hogyha te ezt fogod mivelni, és azon fogsz igyekezni, hogy azok is, a' kiknek bődökságok a' te gondviselésedre vagyon bizattatva, azt mivellyék; kételkedni nem lehet, hogy a' Jó Isten rajtunk ne könyörüllyön, és a' Kereszténység javára végbe né vigye mind azokat, a' mellyeket a' te erántunk és A. Sz. E. Ház eránt való jó indulatodtól várni lehet, és hogy mind te, mind a' te nyájad buzgóan, és tellyes bizodalommal véghez vihelsétek ezt, teneked, és a' te népednek apostoli áldást, mint a' mi hozzátok való izeretetűnknek és háladatolságunknak zálogat adunk. *Költ Siendában Aprilis 28-ikán, 1798-ban VI. Pius Pápa.*

Hiradás.

Melly által a' *Labatlányi* földes Uraság részéről, kinek kinek tudtára adatik, hogy a' *Piszkei Vendégfogadó*, Tek. N. *Komárom* Vármegyében, a' Bécsből Budára vezető Posta úton, a' *Nefzmedli és Nyerges-Ujfalusi* postta Statiók között, a' jövő 1799-ik éfztendőnek 24-ik Aprilis napjától fogva, hat egymás után következő éfztendőkre, ugyan azon éfztendőnek 5-ik Januariusi napján, kótyavetye által, a' többet igirendőnek, árendába fog botsáttatni. — Vagynak ezen most egészlen meg ujított, és Duna rév mellett fekvő épületben, a' Vendégfogadónak szükséges egyéb alkalmatóságaín felül, hat különös Vendég szobák, elegendő szin, és istállók — A' kiknek tehát azt árendában ki venni kedvek

vólna, az említett napon, reggeli 10. órára, ezen Híradás által *Piszkérc*re meg hivattatnak. Egyéb ezen Vendég fogadó árendálásáról való környülállásokat meg lehet tudni *Esztergomban*, *Titt. Póka-Teleki Kondé József Benedek Urtól*, a' ki a' többi birtokos Urak részekről is, a' ki árendálásra meg halmazva lévén, szívesen fog azokkal, kik ez eránt ötet meg kereséndik, azonban is a' ki-árendáltatásnak egyéb czikkelyeiről értekezni. — *Költ Karván October 25-ik napján, 1798-ik esztendőben.*

Elő Tudósítás.

A' Magyar fző-tárok közül, még mind eddig leg-tökéltebbnek találtatott az az egy, melly e' tzim alatt: *Dictionarium Latino-Hungaricum, et Hungarico-Latino-Germanicum 's. a'. t. Auctore Francisco Páriz-Pápai, locupletatum per Petrum Bod.* Szebenben 1782 ben közre-botsáttatott; 's olly kedvesen vétetett a' Magyar haza-fiaktól, hogy annak ki-adója el-tökéltette magában, azt újra ismét sajtó alá tenni. E' második nyomtatás nem-tsak külső-képpen a' papírosra, nyomtatásnak tsinofságára, és árának túrhetőségére nézve nem léfzen az elsónél alább való, sőt a' ki-adó meg-akarván a' tudósoknak kívánságát előzni, hogy azt belső érdemére nézve betesebbé, 's hasznosabbá tehesse, annak Magyar Deák 's Német részét, még egy Német részfel meg-szaporítani igyekezik. Az itten tsak rövideden érdeklött környül-állásokról rövid idő alatt bővebb tudósítás fog-következni; eléglegyen most rövideden jelenteni, hogy hihetőképpen az egész munka fél esztendő folyta alatt világosságra fog-jönni, annyival-is inkább, mivel ama a' tudományoknak, 's haza nyelvnek elő-mozdításában fáradhatatlan Pozsonyi, et Pesti Könyv-nyomtató *Fűskúti Landerer Mihály* annak egy részét fogja ki-nyomtatni. Szeben 3-dik November 1798.

Hochmeister Márton

Kormányozó szék Könyv-nyomtatója.